

1913 június 21-én átvettém
Tapp

DEBRECZEN

független és 48-as politikai napilap.

1913. XLV. évfolyam.

27-ik szám.

Vasárnap, június 22.

Előfizetési ár szétküldéssel:
HELYBEN:
Egy hóra 1 korona
Negyedévre 3
Egyes szám ára 4 fill.
UDÉKEN:
Egy hóra 1 K 50 f.
Negyedévre 4 K 50 f.
Egyes szám ára 6 fill.

Felelős szerkesztő:
NOSZLOPY TIVADAR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Darabos-utca 7. szám.
Telefon: 402.

Apponyi az egyesülésről.

Apponyi Albert gróf, a kiváló politikus, a függetlenségi pártok egyesüléséről a következőképpen nyilatkozik:

A nemzeti életérdek megvédésére már korábban szövetkeztünk más közjogi alapon álló ellenzéki pártokkal és együttműködtünk ugyanezeket a politikai törekvéseket valló más nagytekintélyű politikai tényezőkkel. Ezen a szövetkezésen és ezen az együttműködésen nem akarunk változtatni semmit, sőt szorosabbra kívánjuk azt fűzni, amit annál biztosabban és annál nagyobb erkölcsi erővel eszközölhetünk, minél világosabban van megállapítva ragaszkodásunk a függetlenségi elvhez, mely nem zárja ki a gyakorlati politikai követelményeivel való számolást és minél jobban tudjuk megkímélni népünknek azt az erőteljes részét, mely a függetlenségi elvhez ragaszkodik, attól a lelki megrendüléstől, amelyet a függetlenségi elvnek több táborra oszlása benne előidézett.

A munkapártnak a Désy-per kimenetele után egyedüli aggodalma az volt, hogy a pénz nem fog a következő választásoknál oly hathatósan érvényesülhetni, mint a multkor és azzal vigasztalódnak, hogy ezt majd pótolni fogja egy erélyesebb főispáni kar és a különböző államosítások által megerősödött kormányhatalom?

Avagy nem hallottuk a képviselőház új elnökének székfoglaló beszédét, amelyben az elnöki székéből megállapítja, hogy a képviselőház pártjai között megszünt még a társadalmi érintkezés lehetősége is?

Avagy nem olvastuk azt a példátlan jellegű törvényjavaslatot, melyben a kormány a királyi tekintélyt és a ki-

ráltság intézményét kivételes törvényhozási intézkedésekkel tartja szükségesnek megvédeni? — Magyarországon törvényjavaslat a köztársasági áramlat ellen? Ha ebben van őszinteség, ha ez nem a legelítélendőbb fölfogás, saját nélkülözhetetlenségüknek fölfelé való demonstrálására, akkor borzasztó leleplezés arról, hogy ez a politika a parlament tekintélye mellett mennyire megrontotta a monarchikus elvet is. Szóval rombolás, rothadás és züllesztés, erkölcsi végelgyengülés és anyagi erőszak, hanyatló korszakok, nemzeti pusztulások mindmégannyi szinte kétségbeejtő jelensége. De azért, tisztelt polgártársaim, kétségbe esnünk sem nem szabad, sem nem szükséges.

Hiába tagadják ellenfeleink, a nemzeti ébredés jelei mindenfelé mutatkoznak; az ellenzék pedig elszántan teljesíteni fogja kötelességét azon tudatban, hogy akciójához fűződik az ország minden reménye, aminthogy az ellenzéknek minden reménye a magyar nép erkölcsi őseréjében leli alapját.

Kikezdték, igenis, ezt az őserőt; soha oly tömegesen nem korrumpáltak mindent ami korrumpálható; soha oly kiméletlenül nem gázoltak el mindent, ami a korrupciónak ellentállott. Kikezdték tehát, de meg nem semmisítették. És ha megpillantjuk azt az örvényt, a melynek szélén a nemzet áll, valóban enyészetre szánt nép volnánk, hogyha nem tudnók minden erőnkkel megfeszítve, ezt a szegény nemzetet onnan visszarántani.

Igenis, lejár a nemzetrontó örületnek ez a korszaka is, még pedig gyorsabban, mint sokan hiszik. És azután majd be fog következni e rettenetes rendszer romjainak eltakarítása és be fog következni az alkotó munka, be fog következni a valóban nemzeti munka, amely a negyvennyolcas dicső hagyományok mindkét ágát, a nemzeti függetlenség kiépítését és a népjogok ki-

terjesztését, a nemzeti állam megerősítését és a népjólet előmozdítását együttesen karolja fel.

Népfürdők felállítása

Fürdőt a népnek.

Debreczen, jun. 21.

Debreczen városában különös horderőve, bár a fürdők ügyének rendezése, miután sem olcsó, sem pedig szabadfürdővel nem rendelkezik a város. Azt pedig már mindenki tudja, hogy a fürdés és ezáltal a test tisztántartása minden embernél egyformán kivétel nélkül életszükséglet, mert hiszen csakis ezáltal tudjuk testünkötől távoztatni a fertőző betegségek folyton tenyésző csiráit, baktériumait.

A tisztasági fürdés nem egyesek magánügye ügye az egész társadalmaknak. Az egész társadalmom jétérdéke fűződik ahhoz és helyrehozhatatlan hibát követnek el azok, akik ezt az ügyet elhanyagolják, holott azt gondolni elsőrangú fejadatuk lenne.

A legkisebb községnek is kötelessége ezen elsőrendű szükséglet fedezésére anyagi áldozatokat hozni.

A folyók, tavak mellett fekvő községekben a nyári-fürdő megajdása könnyű és igen kevés befektetést igényel. Ez a fürdése alkalmas hely körükerítéséből és a tajak kiegyengetéséből áll. A tehetősebb községek fejadata azonban itt sem ér véget, azoknak ingyen uszodát kell felállítaniok.

Az év három hónapjában ezek a fürdők is megfejejnek.

Az egészség gondozása azonban nemcsak nyári fejadat. Az, aki csak nyáron ezt gondoskodik testének rendszeres tisztántartásáról, a ki csak nyáron át fürdik, az az év háromnegyed részében gyűjti a testére rakódó tiszteltajanságokat, amelyekben bőven tenyésznek az ő szervezete ellen törő mikroorganizmusoknak milliói.

A „Bikszádi” Gyógy-ásványvíz természetes

Egy üveg Bikszádi víz kapható minden fűszeres boltban 32 fillérért, üres üvegeért visszafizetnek 8 fillért. Árjegyzéket kívánatra küld.

vegyi alkotórészeinél fogva a legjelesebb Gyógyhatása fölmulja a hasonósszetételű külföldi ásványvizeket. Hurutos bántalmaknál páratlan. Az idei természetű savanyu borral vegyítve kellemes ital.

„BIKSZÁDI” GYÓGYFÜRDŐ IGAZGATÓSÁGA.

Nagy Endre cabaretje

kedden kezdi meg vendéglátókat az „Angol királynő” fedett kert-helyiségében. Kezdeté 9 órakor.

A külföld művelt országai ezért nem elégedtek meg olcsó nyári fürdőkkel.

Igen olcsó, téjen is használható, zuhany rendszerű népfürdők létesítettek. Fürdőket a népek, amelyektől 6-10 fillérnyi érért bármikor és bárki igénybe vehet. Van is ezeknek olyan látogatóságuk, amik előttünk mesébe illyenek látszik.

Németországban nincs város ilyen népfürdő nélkül, de még valamire vajó község sem. Németország az ő hatalmas egészségügyi szervezéssel, melyben előkező szerep jut a népfürdőintézménynek, el is érte azt, hogy a tudósvészes halálozások száma rohamosan csökkent. Némely évben 10.000-re!

E példa elég meggyőző arra, hogy okujunk bejöje.

Anyagi eszközökről gondoskodni nem is olyan nehéz. Magyarország egy önzetlen egyesülete, a Népfürdő Egyesület díjtalanul készít minden község számára népfürdőtervet. A Magyar Város- és Községfejlesztési Részv. Társaság pedig fejadatának körébe vonta a fürdők fejállítási költségét azzal, hogy ő maga építi fel és üzembelteszve adja át a községnek, amelyek azt hosszú lejáratu amortizációs kölcsön módjára fizethetik vissza.

A községekre háruló teher tehát nem súlyos. Az ügy oly nagy fontossága, hogy még sokkal nagyobb anyagi ajdózatoktól sem szabad visszariadni. Amely község vezetése alkalmatlan kezében van, az nem is fog késlekedni.

Szomoru közegészségügyi viszonyainknak a megértő harcosokra van égető szüksége. Fel kell ragadni akiadott jelszót, amit mindnyájunk érdekében hangoztatunk:

— Fürdőt a népek!

Makulatur papiros olcsón kapható a kiadóhivatalban:
Darabos-utca 7. Sz.

A Balkánról.

Válasz Szerbiának.

A belgrádi bolgár követ ényujtoja a kormányának válaszát arra a jegyzékre, amelyben a szerb kormány a náboru eljött létrejött szerződés revízióját követeli. A bolgár kormány sorra jedönti a Pasic beszédeben és a szerb jegyzékben fejezett érveket. Kinyilatkoztatta, hogy Szerbia kötelessége volt a tráciai harcterre külden a szükséges csapatokat, minéjett azokra a macedóniai harcterren nem volt szükség és hogy Bulgária és Szerbia szigoruan betartották a kötelezettséget és sem többet, sem kevesebbet nem tettek. Szerbiának nincs joga kárpótlást követelni az Adria partért, mert önként lemondott rója. Ha e lemondás a hatalmaktól követelt ajdózat, úgy a Császárságról és a Mar mor partról vajó lemondás sem más. Majd pedig hangsúlyozza a bolgár válasz, hogy arra semmi szükség nincsen, hogy a görögök is osztozzanak a szerbek és bolgárok által követelt macedóniai területeken.

Végül testvéri fejszólítást intéz a bolgár kormány Szerbiához, hogy tartsa tiszteljenben a szövetség rendelkezéseit és járuljon hozzá a revízió mellőzéséhez és azt kívánja, hogy a vitás zóna fejszótást bizzék a cár döntésére, ami a legrövidebb idő ajatt fog megtörtenni!

A felkoncolt szerb katonák.

Belgrádból jelentik: Tegnapelőtt Hangalia város környékén a bolgárok megjeptek és lemeszároztak egy szerb katonai őrszót, a holttesteket pedig megcsontították.

Véres ütközet.

Szófiából jelentik: A japok külön kiadásokban hirt adnak véres ütközésekről, amelyek

lyek Macedóniában szerbek és bolgárok között történtek. Bolgár porgyázó csapatok több helyütt megtámadták a szerbeket. Hivatalos jelentéseket nem adtak ki a vérontásokról.

Szerbia hardas.

Pétervárról jelentik: A szerb kormány elfogadta ugyan a meghívást a pétervári konferenciára, de visszautasította a cár döntését. Abban a táviratban, amelyet Péter király a cárnak válaszul küldött, az van, hogy nem meri visszarendelni a szerb csapatokat a hódított területekről, mert Szerbia népe talán föl is lázadna e miatt és legkevesebb volna, hogy a közvélemény elsodorná a kormányt.

Montenegrói segítség a szerbeknek.

Szajonikiből jelentik: Tízezer montenegrói katonát várnak Uszkübbe. A bolgárok megjepten megerősítették hadállásukat a Strumica folyónál és környékén.

**Modern négyszobás
utcai lakás**
villanyvilágítással és vízvezetékekkel
**augusztus hó 1-től
KIADÓ.**

Értekezhetni itt a szerkesztőségben,
vagy dr. Elek Dezső ügyvéddel Werbóczy-utca (iparkamara-palota.)

A „Debreczen” szerkesztősége Darabos-u.7. Telefon 412.

László és Fenyő műszaki üzlete

Debreczen, Hunyadi-utca 13. Telefon 8-59.

Debreczen sz. királyi város törvénykezési joga.*

A házasságtörök szigoruan, első esetben kemény botlításokkal büntették, sok esetben halált is olvastak fejükre és csak az esetben szabadultak meg ettől, ha a férj vagy feleség visszavette a bűnt házához, eképpen nyilatkozván: «én nem kívánom a halált, nem gyönyörködöm a halálában. Századok folyamán pusztán öt esetet találtam, ahol az agyongyórtott feleség és végleg elkeseredett férj nem élt kényörgő, szabadító jogával és szabad folyást engedett a törvénynek.

A nép azonban, bármilyen erkölcsös is volt és a bűnt üldözte, az ilyen kegyetlen, megbocsátani nem tudó, nem akaró embereket, főleg, ha árva is maradtak, nem bocsátta és amennyire csak lehetett, az érintkezésben kerültte őket.

Nőknél, ritkábban férfiaknál nagy szegyen volt a szájakoskoruzás, vagy csengettyűs szájaknak a fejre fejkötése. Ez a templom előtt történt a járőrök szeméjáfára, vagy pedig nagy kíséret mellett körülhordozták a városban az ilyen «personák»-at, hogy mindenki lássa bűnös voltukat. Sokadajmak alkalmával is történt a meghurcoltatás, raján azért, hogy az idegenek is megismerjék a bűnt és hazavil-

* Mutatványul konchézai Koncz Akos Debreczen szá. kir. város főjevettérosa és tanácsnoka, okjeves középiskolai tanár «Debreczen város régi büntetőjoga» című, most megjelent érdemes munkájából.

gyék híret annak, hogy az «erkölcsös Debreczen» mily szigoruan torolja meg a bűnt. Leginkább parázna asszonyok, könnyű véru jányok jutottak erre a sorsra.

A pálcázás botozás furatossal vagy korbácssal megveretés leggyakoribb neme volt a büntetésnek. A korbács minimuma 6, maximuma 36, a furatossal veretésnek maximuma 18, minimuma 6, a botnak és pálcának minimuma 6, maximuma 60 volt és csak egyetlen egy esetet olvastunk, ahol egy megrögzött bűnösre 616 pálcát vertek néhány hét ajatt össz büntetés gyanánt. Ez, ugyilátszik, erős természetü ember volt és a sok ütéseket kibírta. eljében megeseit, hogy egyesek 36 bot alatt eszméletüket veszítették és a verés következtében elpusztultak. Nőket csak korbácssal vertek, amely hét ágból állott és vagy sodrott kötélből, vagy laposra hasított szizjából állott. Korbácssal verték meg az engedetlen, szűjőket nem tisztelő vagy tolvajkodó gyermekeket. Legenyhébb büntetés volt a pálcá, aztán a furatos, mely vastagabb volt a pálcánál és bűnkös végű ütőeszköz, mely bizony néha csontot is tört, ha nem légy részre csapott a város erre kihendelt embere, vagy a hűhérnak keze.

A varázsló, bűbájos asszonyokat, az ugynevezett boszorkányokat, méreggel vesztőket megégették, hantvaikat a szélnek szórták, vagy ejevenen elföldéjtek.

A meglyahajál úgy történt, hogy száraz lötsét raktak napomra és mikor már lobogó lánggal égett, a boldogtalant összekötözve a léngtengerbe dobták. Férfit nem égettek meg,

csak ritkán. Az ejevenen elföldéjés leginkább a gyermekvesztőket érte. A méreggel dolgozó férfiakat lefejezték, vagy fejakaszották és ahol elföldéjtek őket, ott sírjukat egyenlővé tették a földdel. Az ilyen nagy bűnösök hajójuk előtt nagy torturákon mentek keresztül. A hűhér megverte őket a keréken, tüzes vassal megfogdosta.

Néhány eset volt, amikdön az ejtítettnek a nyelvét ejobb kiszakította a hűhér, miként azt az assyrok csejekedték elfogott ellenségeikkel.

A házasságtörést és paráznasgot pálcával, bottal, furatossal, nőknél korbácssal ütötték, s visszaesés eestén azonban hajólos íleletet is hoztak, ha pedig ez nem következett, a városból kiverték a bűnt vagy véglegesen, vagy bizonyos időre.

A csalást, pénzhamisítást, tolvajlást és kisebb rablást bottal és hűrtönnel sújtották és a visszaesőt a városból kiszentenciázták, ejobb azonban a hűhér megverte őket bűnök nagysága szerint. A rablók sok esetben hajállal büntetették.

Megszégyenítő volt a pellengerre állítás a templom előtt, istentisztelet idején. Pellengerre rendszeren a magukról és tisztességükéről megjejedkezett nőket és tolvajokat állították ki, s leglőbb esetben a nyakukba kötve az eljopott portékát, vagy összetépett pártájukat.

Szigoruan büntették a káromkodást, amely ajatt nem gondoltunk valami nagy istenkáromlást, hanem olyan kiszólásokat, amelyeket a mai ban még a leglőbb társaságokban is sokat lehet hallani.

Alig olvastunk pár száz év alatt istenké-

A színház és a mozik.

Tönkre mennek a színházak

Hiznak a mozitulajdonosok.

Nemcsak Debreczenben fordul elő az a szomorú eset, ami Zilahy Gyujával történt; a legtöbb vidéki igazgató a tönkrementés előtt áll.

Csak most foglalkozott ezzel, a vidéki színházak engedeljével kapcsolatban, az Országos Színházgyűlés tanácsa és szomorú vajáságként beigazolódott, az, hogy Magyarország harmincegy színházát közül csak hét akadott, aki kötelezettségeinek eleget tudott tenni. Amikor ezeket olvassuk, eszünkbe jut az, hogy a mi édes anyanyelvünk terjesztői büszgő, jelkiismeretes apostolai csajádjukkal együtt a bizonytalan jövő előtt állanak.

Megtörtént ugyan azelőtt is, hogy egyik-másik színházgató ráfuzott a színházra, de oly eset még sohasem fordult elő, hogy 38 színházgató közül csak hét tudott volna boldogulni?

És mi ennek az oka? A feleletet könnyen megadhatjuk rá. A mozik szaporodása! Amíg mozi nem volt, addig jó idők jártak a színházakra; de most már mindig szomorubb állapotok következnek.

Pedig a mozik éppen nem érdemlik meg azt a nagy látogatottságot, amiben a közönség részvételi vajamennyit. Már csak azért sem mivej nagyrészt idegen darabokká traktálják a publikumot. De, mert olcsóbb a színháznál s az érzelmi dolgokat állítják a nézők elé, hát szívesen keresi föl azokat még az intelligens, uri közönség is.

Igy van ez, bájdajom, mindenütt az országban s így van itt nálunk Debreczenben is.

Csak, tessék egy kissé körültekinteni, meggyőződhetik róla mindenki, hogy aki mozgószínházba fekteti a pénzét, az busásan kamatozik s a tulajdonos pár év alatt vagyont szerez magának.

Debreczenben most három ilyen mozgósínház van, mind a három tömve van közönséggel s sokszor helyet sem kap magának az, aki későn jön s meg kell várni, amíg az első előadásnak vége van. De hát szívesen megvárja még azt is, csak hogy az értéket tartamuk, de csókkaj és öleléssel fűszerezett darabokat szemlélhesse.

Most meg már mozi-szkecs előadásokra is kaptak engedélyt a mozi urai a rendőrfőkapitánytól, illetve a városi tanácstól. Most még Mviggabban megy az élet, dül a pénz a kasszájukba; de ők azért panaszkodnak, folyton elégedetlenek, nehogy a világ előtt irigységet keptsenek s hogy mások is kedvet kapjanak új mozgósínházak építésére.

Szegény magyar színészet, most jönnek csak a te sovány esztendőid!

Magyar színművészet! Alkonyodik már a te napod! De fölkejt a mozik ragyogó napja, amely aranyakkaj tömjéle az élelmes mozitulajdonosok erszényét.

A debreczeni színházát nehéz küzdelem után most visszatér Nyiregyházáról az anjai

háza. Édes reményekkel kecsegtetik magukat, hogy itt legalább vigabb napokat ének, mint oda át.

Szegény színészek! Ti hecsületes, művészejkü magyar emberek, szívetből sajnálak benneteket és kedves csajádalokat. Sajnálak, mert szerettek titeket és azt szeretném, ha tejbenvajban fürödhethétek.

De hát szomorú vajáság előtt álltok. A mozik elveszik előletek a zsíros faratokat; — örüjétek, ha nektek majd kenyérré is tejik!

Most már a mozi-szkecscejel édesgetik még jobban a közönséget a lehetetlen spekulánsok a mozgó színházakba. És ember-ember hátán tojong, hogy jegyet kaphasson, hogy bejuthasson, hogy végi gnézhesse azt a sok üres asztobaságot, amelynek tartalma a neres, a jó izlés rovására megy. Csókok, ölkezesek, taljakká, szerelmi kajandok, amik megrontják a fiataljág lelkét!

Kedves színészeink! — Ilyen képet festek elétek; de ez igaz és őszinte kép. Csak arra figyelmeztetek benneteket, hogy ha viszatértek hozzánk, hát forduljatok a nemes véroshoz, illetve a rendőrfőkapitánysághoz, hogy jejalább arra az időre, amíg ti játszotok, a szkecs-engedélyek érvényét fűgessze föl.

Mert hát nektek és csajádtoknak élni kell!

Tanügy.

Kis gyermekek között.

A Timár-utcai óvoda vizsgálása.

Miután a homokkerti óvoda vizsgálatát közzévetnára megismétlik, érdemesnek tartjuk hogy a timár-utcai óvoda vizsgálatáról is megemlékezzünk, mert itt is főmerült a vizsgálat megismétlésének gondolata.

A timár-utcai óvoda vizsgálatát a belleg óvónő, özv. Orosz Jánosné helyett leánya, Orosz Margit okl. óvónő vezette oly fejűndő nétermettséggel, hogy a jelenlevők egészen meg voltak lepetve. A szülőknél kívül is igen sok érdeklődő jelent meg a vizsgálaton. Ott jélük özv. dr. Eröss Lajosné, özv. Jó Istvánné urnoket, Szabó Ejek tb. tanácsnokot, min a kulturtanácsnok helyettesét.

Igazán megkapó látványt nyujtott, mikor az apró kezek egész fej és negyed kockakbó! gyorsan és pontosan kirakták a templomot, hasábokból az oszlopos tornácot stb. Feltűnést keltettek a kicsinyek kedves fejelele, preciz dajaj, mozdulataj és apró készítményel. — Kedvesség és báj ömjött el az egész apró sereg, n úgy hogy Szabó Ejek tb. tanácsnok az ünnepély bezárásakor legtejjesebb megelégedésének és díszretének adott kifejezést.

A vizsga megismétlését annak idején tudatjuk a közönséggel.

Érdemes, hogy minél többen érdeklődjenek a kisednevejelés iránt és hogy minél többen vegyenek tudomást arról, hogy városunkban mily magas fokra emelték a jelkes vezetők.

Város.

* **A három miliónos kölcsön ügye.** Ma kélejt Kovács József polgármester elnökletével ülést tart a városi tanács, amelyen jelen voltak a következők: Szabó Kálmán tb. főjegyző, dr. VVargha Eiemér, Csóka Samu, Medgyaszay M. és Tóth Emil dr. tanácsnokok, Magoss Gy. dr. tiszti főügyész, Vászery István dr. aljegyző és Vass Károly dr. tb. aljegyző. Az ülésen felolvastatt az egyetemen kapcsolatos városi körházak építési céljaira felveendő három miliónos kölcsön ügyében hozott s a belügyminiszter által jóvéhagyott határozat, amely a mujt csütörtökön hozott.

* **A színház bizottság ülése.** A színház bizottság folyó hó 23-én, hétfőn délután öt óra kor Kovács József polgármester elnöklete alatt ülést tart, amelyen a Beóthy László lemondásával s a további teendőkről fognak határozni.

* **Telekértékkjárulékok kivétele.** A Károly-utca megnyitása folytán a környékbeli telkekre kivetendő telekértékkjárulékok megállamítása most van folyamatban. A tanács erre a célra egy bizottságot küldött ki, amelynek tagjai: elnök Horváth János bizottsági tag, építőmester, városi szakértő Borsos József h. főmérnök, jegyző Vass Károly dr., Biszthka István építész, Fekete Lajos mérnök, Károlyi Sándor építőmester, akik most egész héten a járulékok megállapításán dolgoztak.

HIREK.

— **Vasárnapi istentisztelet.** Vasárnap a református templomokban a következők prédikálnak: a Nagytemplomban Uray Sándor lelkész, a Kistemplomban 9 órakor Bodnár Gábor s. lelkész, 11 órakor Kójoszvály Mihály s. lelkész, a Kossuth-utcai templomban Polgár Gy. s. lelkész, Ispotály-templomban Konrad Zóltán s. lelkész, Csapókeri imaházban Kovács János lelkész, a Homokkerti imaházban Bér Károly vallásoktató lelkész.

— **Jönnek a feministák.** Vasárnap délután a Budapest felől jövő vonattal érkeznek Debreczenbe a feministák, akik a város nevezetességeit fogják megtekinteni s egyuttal agitációs körutat tesznek az országban. A budapesti világkongresszusnál több külföldi urinó fog eljönni a mi híres és nevezetes nagy magyar városunkba. Már eddig 26 külföldi vendégnek neve van bejelentve, akik okvetlenül eljárnak hozzánk. Ezek közül felemjítjük R. Deutsch asszonyt Berlijnből, a porosz országos választójog szövetségének elnökét, megjejennek továbbá: Mrs. Schav Schmith Amerikából s még Mtöbben, Bukarestből, Meránból, Stokholmból és Koppenhágéből.

— **Városközi birkózóverseny.** Amint már említettük, a Debreczeni Tornaegylet vasárnap, f. hó 22-én délután fel 4 órakor a nagyerdei

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomertulajdonosoknak, szék-szornulásban szenvedőknek.

Rapható Debreczen és vidékén minden gyógyszerertárban és jobb fűszerüzletben. Kis üveg 40 fill. Nagy üveg 60 fill.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

sporttérén a temesvári véroskői birkózversenyt 4 súlycsoportban. A debreczeni birkózók közül Orosz Kálmán stokholmi kiküldetésének jogosságát akarja igazolni, Gyöngyösi II. pedig a közelmúltban Budapesten tartott nemzetközi főiskolai versenyen elért elsőrendű sikerét chajtja egy újabb győzelemmel szaporítani. A temesváriak közül különösen Adamor, Szabó és Dulácska képviselnek elsőrendű erőket így az összes küzdők között győnyörű küzdelem fog végbemenni az elsőségért. Az egyes pontjairól jól láthatók és a verseny sima lebonyolításáról a rendezőség nagy mérvű előkészületeket tett. A temesvári versenyzők a déli vonattal érkeznek vérosunkba és fogadatlásukra a figyelmes rendezőség mindent megtett.

Feljelentette az anyját. Özv. Ökrös Józsefné Ember Kijára panaszt tett a rendőrség törvénytelen fia, Ember János ellen, aki a múlt hónapban a Sesta-kertben egy ismeretlen társával együtt egy öntudatlan állapotban fekvő részeg embertől egy nickel órárt, láncot és 4 korona készpénzt elloptak. A rendőrség ebben az ügyben a nyomozást folyamatba tette.

Szerencsétlenség a csavargyárban. Ma délután három órakor szerencsétlenség történt a debreczeni csavargyárban. Szekeres János 19 éves gépjáratos segéd balkezének mutatóját a gép teljesen összeroncoltta. A nagy fájdalom és a nagy vérvesztés miatt a szerencsétlenül járt fiatalszemből eljött. A mentők beszállították a kórházba, ahol azonnal operációt hajtottak végre, nehogy vérmérgezés következzen be.

Széksztó asztalos. Zsalkó Jenő panaszt tett a rendőrségen Kovács Henrik foglalkozás nélküli asztalos ellen, mert az a hó 14-én neki egy munka elkészítése végett átadott anyagokat nem készítette el, hanem eladta, a pénzt pedig saját céljaira fordította. A rendőrség az eljárást megindította.

Nagy Endre kabaréja Debreczenben. Junius 24-én, kedden kezdik meg a Nagy Endre kabarét, tagjai magas nivője előadásait az Angol Királynő fedett kerthelyiségében. Műsoruk, mely telve van a legkiválóbb pesti tréfákkal, bizonyára nagy tetszést fog aratni a debreczeni közönség körében.

Gyermekronló csizmadia. A rendőrség tegnap délután elfogta Tóth Miklós 33 éves, Kut-utca 41. szám alatti lakos, csizmadia-mestert, aki megrontotta Asszony Zsuzanna 5 esztendőes kis leányját, Juliskát. Az állat érzemű embernek nem ez az első ilyen tette, mert ilyesmiért már több ízben büntetve volt és még súlyosabb teszi az emberi mivoltából kivetkőzött ember állatias merénylését az, hogy maga is nős, csajados ember. A leány súlyos beteg. A csizmadia beismerte tetteit.

Elveszett gyermek. Korónai Károly jelentette a rendőrségen, hogy öt éves Károly nevű fia ma reggel a Bocskai-téren melőle eltűnt. Az eltűnt gyermeknek sötét ruhá, sárga posztókabát és csizma volt. A rendőrség keresi.

Gyáriás az Angol Királynőben. Gyárfas Dezső, a «Fővárosi Orfeum» hézi komikusa, a debreczeni közönség régi kedvence elsőrangú társulatával június 21., 22. és 23-án, szombattól vasárnap és hétfőn vendégszerepel. A társulat tagjai: Tacianu hangfenomén, Alfredus tréfamester és fűtyművész, Le petit Szeverus 9 éves átvétőző táncművész, Csikváry Margit a Steinhart-művész, Kővári Vilmos tánc-komikus, Ujházi Eszti táncosnő, Faragó Jenő

igazgató, cabaré művész. Az előadás kezdete fél 9 órakor. Helyárak 2- és 3 korosra.

Rendkívüli cs. k. jótékonyalmi államsors-játék. Junius hó 3-án tartják meg Bécsben a közös katonai jótékony célokra rendezett sors-játék húzását. A játékterv tartalmaz 21.146 nyereményt készpénzben, 200000, 50000, 3000 koronás főnyereményekkel. Sorsjegyek 4 K. Dohánytőzsdékben, bankhivatalokban, adó- és postahivatalokban isb. kaphatók.

Nemzeti Kávéház kerthelyiségében női daltársulat szórakoztatja a nagyérdemű közönséget este 9 órától reggel 8-ig

Fényképészeti készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, akik a fényképezést, a legvonzóbb és mindenki által könnyen megtalálható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udv. szállító 1854 óta fennálló fényképészeti eszközök különlegességeit áruházát, a melynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi el bérmentve a cég.

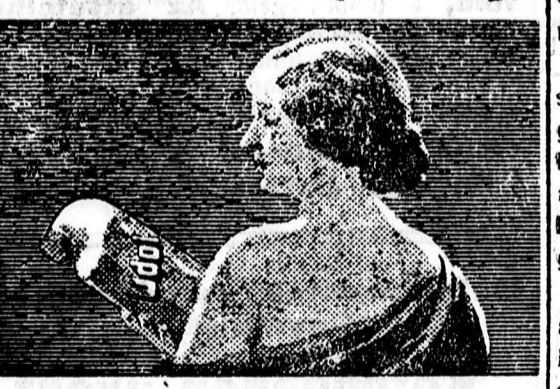
Kedvezmény előfizetőinknek. Kiadóhivatalunk elhatározta, hogy mindazok az előfizetők, kik legalább egy negyedévre előfizettek, lapunkban **egyszer teljesen díjtalanul** leköszölthetnek bármilyen apróhirdetést, Aki tehát házát, földjét, szőlőjét vagy bármit eladni vagy venni akar, cselédet vagy más alkalmazottat keres, ha a „Debreczen” előfizetője, az előfizetési nyugta bemutatása feljogosítja őt a kedvezmény igénybevitelére. Reméljük, hogy kiadóhivatalunk ezen kedvezményét mélyen tisztelt előfizetőink igyekezni fognak mielőbb igénybe venni.

Koncz fest és vegyileg tisztít mindennemű ruhát, valamint csipke- és szövet függönyöket kifogástalanul.

DEBRECZEN.

Főhírt: Arany János-u. 10. Fiók-hírt: Batthyányi-u. 2. sz.

TELEFON: 701.

Modern és a legjobb VILLAMOS berendezések

rendelje meg

Földvári-nál

üzleti telefon 168 — gyári telefon 816.

Tanuló felvétetik.

Aki mindenét szeretőjének hagyja.

A halálra-ítélt asszony végrendelete

Gyermekeinek semmit sem hagy.

Nagyvárad, jun. 21.

(Saját tudósítónktól.) Még a múlt évben történt, hogy Herpai Józsefné marjai lakos megmérgezte az urát légykővel, csak hogy a szeretőjévé lehessen. Tette azonban kiderült, miért is a nagyváradai kir. törvényszék mint esküdtbiróság a közeli hejében a kir. általi hájára ítélte.

A hájára-ítélt asszony ügye a Kuria előtt fekszik; bizonyosra vehető azonban, hogy Herpainé nem bitófán végzi az életét. Ha a bíróság nem, bizonyára a király megkegyelmez a bűnös asszonynak.

Amikor védője, György Ernő dr. felvitte hozzá a kérvényt átírás végett, a delikvens cinikus tekintettel fordult ügyvédjéhez:

— En nem tudom, mi lesz velem ügyvéd ur? Lehet, hogy fejkaszának és ez rám néz ve jobb volna, mert hamarabb szabadulnék meg sötét börtöntől. Lehet, hogy megkegyelmez a király s akkor se látom semmi hasznát a vagyonomnak. Egy utolsó kéréssem volna. Nagyon kérem, hogy engedje meg, hogy már most végrendeletkezzen.

— Megteheti — felelte a védője — csak az a kérdés, kit akar megnevezni örökösül?

— A szeretőmet, a kiért gyilkoltam s a kiért most bitóra kerültem.

— Hát a gyermekeket mit hagy?

— Semmit!

Herpainét ugylátszik a kivégzés szörnyű gondolata sem javította meg. A bűnös szerejme, melyért a férjét meggyilkolta, még a sáralomházban is gonoszra csábítja. A szeretőjéért megtagadja a gyermekeit, akiknek apját megölte és akik az anyjukat is elvesztették. — Csak hogy Herpai Józsefnének nem igen lesz bejeszölása, hogy mi történjen a vagyonával. Az árvaszék ugyanis résen áll és gondoskodik arról, hogy a kiskorú gyermekek a köteles részt az örökségből megkapják.

Ezenkívül a védő is sokkal humanusabb, sem hogy ne törődjen a hájára-ítélt asszonynak gyermekeivel. Mivel hogy előre látható, hogy a királyi kegyelem örökös fegyházra változtatja át a férjgyilkos asszony büntetését, szőmitani kejl arra, hogy a rabtartási költséget a vagyonából fogják levonni.

A rabtartási költségek viszont felemésztek az összes vagyont, a gyermeknevelésre tehát nem igen maradhat meg. Az ügyvéd úgy gondolta, hogy legjobb lesz, ha a gyermekek a nagyváradai éjlami gyermekmenhelyen nyerne elhelyezést.

A gyermekmenhelyen mégis jobb sorsuk lesz, mint otthon a faluban ahol mindenki ismeri családjuk sötét tragédiáját.

Makulatur papiros olcsón kapható a kiadóhivatalban:

Darabos-utca 7. sz.

A japánok gyökereit ősi...

Budapest, V. ker. ...

NYILT-TER Serravalló's

Vasas Kina-bor.

Kittüntetve 1906. évi bécsi Hygienikus kiállításán.

Az állami díjjal, oklevéllel és aranyéremmel. Erősítő-szer gyengélkedők lábadozók és vérszegény betegeknek. Étvágygerjesztő idegerősítő és vérjavító szer.

7000-nél több orvosi ajánlat.

Kiváló íz.

J. SERRAVALLÓ cs. kir. udvari szállító Trieszt-Barkola.

Kapható a gyógyszertárakban 1/2 L. üvegekben 2.60 Korona 1 L. üvegekben 4.80 K.

Ingtalanok forgalma

Pap Mártha Antal és neje Bónizs Róza veszik a debreczeni 10685 sz. tjkvben foglalt 353 négyszögöl majorsági földet Simon István és neje Barna Katalintól 6000 koronáért.

Tar Márton és neje Molnár Zsuzsánna veszik a debreczeni 947 sz. tjkvben foglalt 5 hold 1450 négyszögöl ondódi földet Kozma Péterné és társaitól 10600 koronáért.

Debreczen város veszi a debreczeni 5060 sz. tjkvben foglalt Homokkeri-utca 75. sz. házat Ungerlander Gábor és nejétől 14800 koronáért.

CSARNOK Hermione.

Regény.

írta Thalmon Jozsef.

17.

— Nem egyéb felséges uram, mint egy alázatos szölgájának esedezése kegyes kihallgatásért, — válaszolt a lefátyolozott kiseddel beépő Korina.

— Mit jelent ez? kérdé fellobbanva a király. Nem hagytam-e meg erősen teneked Angeló, hogy előmbe ne kerüljön, mert gyantám, hogy szándéka volt?

— Felséges uram! megtiltam neki! — ez tudtom és akaratomon kívül történt, mentegedjék Angeló.

— Tehát oly hitvány ember vagy, hogy saját nődnök sem bírsz parancsolni? szölt gyonyosan a király.

— Mineem oly ügyben, mi a becsülettel ellenkező, tiltakozhatik, — felelt a nő, — de a szent kötelességem teljesítésétől vissza nem tarthat, ha csak ő is úgy nem cselekszik, mint felséged s börtönbe nem vettél, mivel jöttek kívántam.

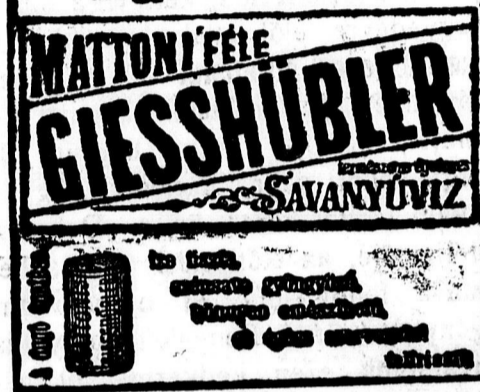
Felséges uram! kegyes kihallgatásért esedezem! Én felségednek lelki orvosa, vigasztalója kívánnék lenni, noha csélyebb hitelem, mint ez uraké, kik felséged körül vannak de bátorsággal nem bírnak sebjait érinteni, — Felséges uram! én hű nejétől, a királynétől jövök.

— Hű nőmtől, a királynétől? ... ismétlé keserő gunnyal Alfonzó.

— Igen, felséges uram! hű királyi nejétől, mondom megegyeszer és fegyverrel kezembem bizonyítanám azt be az egész világnak, ha férfi volnék, csak a legutolsó is azek közt, kik felségedet körülállják.

Folytatójuk.

Legjobb tisztító ital

Eladó olcsó földbirtok

Nagyváradtól (Bihar-nyegy) 20 kilométer távolságra (Félix-fürdő mellett) Nagyváradtól művi vezet keresztül a birtokon, vasuti megállóhely a tanya kapuja előtt, összesen 563 kis hold (1000 □-es) tanyával együtt, ideálisan szép nyaralóhely, ebből 450 hold kitűnő szántóföld, a többi legelő. Az átvételhez csak 25-30 ezer korona készpénz szükséges, a többi eladó előnyös feltételek mellett kölcsönképen juttatja a vevő rendelkezésére. Bővebb felvilágosítást nyújt

Bányai András építőmester
Békéscsaba, Andrassy-utca 6. sz. alatt.

Betonkészítők és vállalkozók
figyelmébe!

Kotrógépen nyert

Sajókavicsot
és Sajóhomokot

bármely mennyiségben legjutányosabban szállít

Kavics és Homok termelési és értékesítő vállalat Miskolcson.

CLUBSPECIALITE

VÉDJEGY

EZ A SZAR-
VÁSÁR CSAN AZON
VÉDJEGYESEN VALÓ
NEM EGÉSZSÉGÜHRE VALÓ
TEKINTETBEN NEM SAJÁLNÁK NAPONTA
PAR FILLÉRREL TÖRÖLT KIADNI

MINDEN TÁPOCSKÁBAN ES HÜVETLYBEN
BENNE VAN VIZNYOMÁSSAL
A GYÁROS ALAIRASA

Főraktár!

Szentkirályi és Nagy
magyar kir. dohány nagy és különlegességi
árudájában.

GYÜMÖLCS SZÁLLÍTÓ KOSARAT

minden kivitelben és mennyiségben
legelőnyösebben szállít az

Országos Központi Hitelszövetkezettől
kötelékébe tartozó ipari és háziipari szövetségek

Beszerező és Értékesítő Központja
Budapest, VIII. József-körút 36.

Szétküldési telepek:

Kecskemét, Szépfalu, Zenta.

Hársfalva

gyógyfürdő
Hímesfürdő gyógyhely.

Vasuti állomás, posta és távirás. 290 méter magasságban fekszik a tenger sáma felett. Fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig. Gyönyörű fekvés, ósodius hársfa- és fenyőerdők. Kényelmes és olcsó ellátás, modern berendezés, hidegvíz gyógyintézet, sós és fenyő balneotermekek (Inhalatorium), savanyúvizes és vasas ásványvíz-fürdők, orvosi felügyelet alatt álló kitűnő vendéglők Gyógyvize kitűnő hatású tüdőbajok, malária (moesárlás), gége-, org- és tüdőgyulladás, máj- és lépdegánatok, hólyaggyulladás, speciális a görvélves esont bántalmaknál. Mindenféle ideg-bántalmak, fejfájás, migraine, histeria, szédülés, nehéz légzés, hipochondria, vérbajok, köszvény, görvél, bujakór, delirium tremens, potat. Női bajok, sápkór, havi zavaroknál. Részle esebb felvilágosítással szolgál.

a fürdőigazgatóság Hársfalva (Bereg-m.)

Minden szó egyszeri beiktatása 5 fillér. Vastagabb betűvel 10 (tiz) fillér

APRÓ HIRDETÉSEK

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell beküldeni. — Postán beküldött hirdetésekre vonatkozólag a utalvány-szelvény száma keretül.

Apró hirdetés előre fizetendő. Vidéki apró hirdetés díja levelekben is beléptető

Ha vegni vagy eladni akar, ha munkát, vagy lakást keres, ha pénzre, vagy bármire van szüksége csak a „Debreczen” apróhirdetés rovatában hirdessen.

Levelezés.

FIATAL, BAJOS 17—20 éves barna fiatal lány ismerettségét keresi barna fiatal ember. Leveleket „Kellemes esték” jellegre a kiadóba kérek.

HA NINCS PENZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és osipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbavásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Cserébe adnám 15 éves kereskedelmista leányomat tisztességes házba hasonló fiu, illetőleg leányért. Családom nyelve német. Polgári, és felsőbb leányiskola, főgimnázium, főreáliskola helyben. Breuer Róbert.

Elsőrendű huspiaczczal rendelkező nagy vidéki városban legmodernebben teljesen berendezett szalámigyar, villamos és gázerőre hűtőköszülékkel, az üzemhez szükséges gépekkel és berendezésekkel gyár épülettel együtt eladó, esetleg berbeadandó. Szíves ajánlatok „Előnyös” jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek.

Makulatura papiros kis és nagy mennyiségben olcsón kapható — Darabos-u. 7. Telefon 412.

Tenke Biharmegye. Legelősebb és leghathatóság vasas fürdők egyike, a nőbetegségek és vérszegénységből eredő bajok gyógyítására — Prospektust keszseggel küld a fürdő-igazgatóság.

Munkanélküli asszonyok, férfiak azonnal kitűnő munkához jutnak. Cím megtudható a Kiadóhivatalban délután 3—4 óra között.

Varrónő házakhoz ajánkozik. Vidékre is elmegy. — Vigkedvű Mihály-utca 52 szám.

Kiadó szobák. Elegánsan burtozott, két egymásba nyíló, külön bejárattal emeleti szoba, akár egy, akár két ur részére, azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóban.

Allandóan

mellékkeresésként i

sok pénzt

kereshet

ha címét foglalkozása megjelölésével Budapest, 55 ös postahivatalba „Universium” jellegre beküldi. — Nem ügy-nökség.

Kiadó nyári lakás. 2 szoba, veranda, és mellékhelyiségekkel a Vénkertben kiadó. Bővebbet a kiadóban.

MOLL-FELE SEIDLITZ-POR

csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tisztos gyógyhatása a legmagasabb GYOMOR- és ALTUST-BANTALMAK, GYOMORÉV, rögzítő SEBÉNYEKEDÉS, májbetegség, VÉRTOHULÁS, asanyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, a jelen háziasszonyok évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szereztek.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Mamihiatok törvényileg fenytetnek.

MOLL-FELE SÓBORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sóborszesz nevezetesen, mint a „Nádalom” csillapító bedőzsöléses sóborszesz, csúsz és a megkülönböztető követelményeinek legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gondozásért és ápolásáért egy gyermeknek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva. Fő-széküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

os. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9 Vidéki megrendelések naponta posta-utóvivát mellett teljesítenek. A raktárakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket keresni.

Eladó

úri lak és üres telek.

Egy szép uri lak, gyönyörű parkkal és beültetett szőlővel, továbbá egy kisebb kárház, nagyobb terjedelmű szőlővel és egy beépítésre kiválóan alkalmas szőlő-épület eladó a Vénkertben. Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban.

Nyomatott Horovitz Zsigmond Könyvnyomtatásban Debreczen Darabos-utca 7. Typographische Anstalt

Ó csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt

Rendkívüli Csász. Kir. Államsorsjáték.

Ez a sorsjáték 21,146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625,000 korona összértékben

A főnyeremény **200.000** korona

A húzás 1913. július 3-án fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zol-lamsstrasse 5. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirda hivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

Rutinirozott budapesti,

kiterjedt ismeretséggel bíró és 17 éve fennálló bejegyzett kereskedelmi irodatulajdonos

„fizetéseképtelen“

vagy fizetési haladékokat kérő és csődben lévő kereskedők és iparosok ügyeinek rendezését elvállalja, azt a legnagyobb lelkiismerettel, hártalan szorgalommal és figyelemmel minden körülményre rövid időn belül lebonyolítja. — Egyezségek esetleges finanszírozását magára vállalja. Sürgőnyi meghívásra azonnal jelentkeznek. Wienben állandó képviselést tartok. Cím:

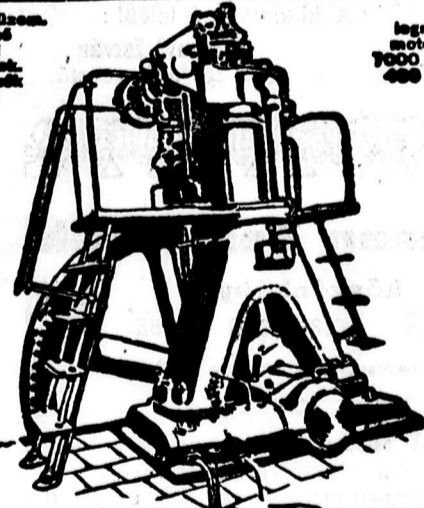
Fenyvessi Dávid

Rádai-u. 5. sz. Telefon 68—17.

Lapkihordó asszonyok felvétetnek a kiadóhivatalban. Darabos-u. 7.

Olcsó üzem. Kedves szállítás. Árjegyek ingyen.

A világ legnagyobb motorgyára. 1000 munkás. 400 létesítmény.

Éredeti BENZ

MOTOROK Minden gazdasági és ipari célra

Benz Magyar Automobil- és Motorgyár Rt.

Budapest. Központ: V., Dorottya-u. 9. sz. Gyár: VII., Ilka-utca 31. szám. Telefonszámok: 166—79. és 29—24.